

การขยายผลการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืช
(หนอนซอนเปลือก เพลี้ยแป้ง และราดำ) ในลองกองภาคใต้ตอนล่าง
The Extended Project of Integrated Pest Management Control Technologies
(Bark Eating Caterpillar, Mealybug and Sooty Mold) of Longkong
(*Lansium domesticum*) in the Lower South.

ศรินณา ชูธรรมธัช¹ สุนันท์ ธีราวุฒิ² พิชิต สฟโชค³ อาริยา จูตคง¹ ลักษณ์มี สุภัทรา¹
บุญณิศา ช่างคมณี¹ อภิญญา สุราวุธ¹ กลอยใจ คงเจียง² มนต์สรวง เรืองขนาบ¹ นันทนัช พินศรี⁴
สุমনชา ชะเลิศเพ็ชร³ ศรุต สุทธิอารมณี⁴ วิไลวรรณ เวชไชยันต์⁴ วนาพร วงษ์นิงค⁴

บทคัดย่อ

โครงการขยายผลการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืช (หนอนซอนเปลือก เพลี้ยแป้ง และราดำ) ในลองกองภาคใต้ตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายผลการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานในการควบคุมศัตรูพืช (หนอนซอนเปลือก เพลี้ยแป้ง และราดำ) ลองกอง เพื่อให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ GAP ได้มีโอกาสศึกษา เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้กับนักวิชาการและเกษตรกรด้วยกันเอง สามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนไปปรับใช้กับแปลงของตนเอง และยังสามารถแนะนำให้เกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่ปฏิบัติตามคำแนะนำในการผลิตลองกองที่มีคุณภาพปลอดจากศัตรูพืช ผลผลิตลองกองมีคุณภาพเพิ่มขึ้น สามารถรองรับการผลิตลองกองที่มีมาตรฐานการส่งออกในอนาคต ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม 2556-มิถุนายน 2558 ในพื้นที่เกษตรกรที่ปลูกลองกองใน 4 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ ตรัง พัทลุง สตูล และสงขลา โดยคัดเลือกเกษตรกรที่เป็นสมาชิก GAP จังหวัดละ 10 ราย รายละ 1 ไร่ รวม 40 ราย พื้นที่ 40 ไร่ มีการขยายผลเทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืชลองกอง ได้แก่ หนอนซอนเปลือก เพลี้ยแป้ง และราดำ รวมทั้งแมลงวันผลไม้ และแมลงศัตรูชนิดอื่นๆ มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร ในการใช้ไส้เดือนฝอย (*Steinernema carpocapsae*) กำจัดหนอนซอนเปลือก ซึ่งเป็นปัญหาหลักในการผลิตลองกอง ผลการดำเนินงาน พบว่า การใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืชร่วมกับเทคโนโลยีการผลิตลองกองตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมติดต่อกันตั้งแต่ปี 2556-2558 พบว่า ปี 2556 การใช้ไส้เดือนฝอยสามารถลดปริมาณหนอนซอนเปลือก ได้ร้อยละ 69.03 ผลผลิต ปี 2556/2557 เฉลี่ย 897.22 กิโลกรัมต่อไร่ มีคุณภาพเกรด A และเกรด B เฉลี่ยร้อยละ 24.56 และ 28.46 ตามลำดับ เกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ย

¹ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จังหวัดสงขลา

² ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง

³ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง

⁴ สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

12,953 บาทต่อไร่ จังหวัดตรังผลผลิตเฉลี่ยสูงสุดคือ 1,258.40 กิโลกรัมต่อไร่ และจังหวัดพัทลุงผลผลิตเฉลี่ยต่ำสุด 437.09 กิโลกรัมต่อไร่ ปี 2557 การใช้ไส้เดือนฝอยสามารถลดปริมาณหนอนซอนเปลือกได้ร้อยละ 70.91 มีผลผลิตลอมกองเฉลี่ย 853.11 กิโลกรัมต่อไร่ มีคุณภาพเกรด A และ B เฉลี่ยร้อยละ 17.13 และ 28.23 ตามลำดับ รายได้สุทธิเฉลี่ย 13,386 บาทต่อไร่ จังหวัดตรังให้ผลผลิตสูงสุด 1,566.8 กิโลกรัมต่อไร่ และจังหวัดสงขลาให้ผลผลิตเฉลี่ยต่ำสุด 465.56 กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณและคุณภาพผลผลิตต่ำเนื่องจากกระทบแล้งในช่วงแทงช่อดอกและยืดช่อผลส่งผลให้พัฒนาการของผลลอมกองเกิดได้ไม่ดีสำหรับอัตราส่วนของรายได้ต่อการลงทุน Benefit Cost Ratio (BCR) เฉลี่ย ในปี 2556/2557 และ 2557/2558 คือ 3.52 และ 3.23 ตามลำดับ ซึ่งหากเกษตรกรนำเทคโนโลยีที่ได้จากการขยายผลไปใช้จะส่งผลให้เกษตรกรสามารถผลิตลอมกองมีกำไรและคุ้มทุนต่อการผลิตได้ ดังนั้นการผลิตลอมกองโดยการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืชร่วมกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตลอมกองตามเกษตรดีที่เหมาะสมในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง สามารถสร้างกำไรและคุ้มทุนต่อการผลิตให้แก่เกษตรกรได้ และยังสามารถส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืชร่วมกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตลอมกองตามเกษตรดีที่เหมาะสม โดยเฉพาะในส่วนของการใช้ไส้เดือนฝอยป้องกันกำจัดหนอนซอนเปลือกลอมกอง พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (คะแนน 4.18) เนื่องจากปริมาณหนอนซอนเปลือกลดลง ลำต้นเกลี้ยง สะอาด ไม่เป็นขุย แต่ทั้งนี้กลับพบว่าไส้เดือนฝอยที่ใช้สำหรับลอมกองนั้นเกษตรกรหาซื้อได้ยากซึ่งอาจจะส่งผลให้ไม่สามารถนำเอาเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ได้ในอนาคต อย่างไรก็ตามเกษตรกรที่ร่วมโครงการมียอมรับเทคโนโลยีการผลิตลอมกองคุณภาพทุกขั้นตอนในระดับมาก(คะแนน 3.83-4.18) และยังสามารถเผยแพร่สู่เกษตรกรใกล้เคียงต่อไป